

De liedjes die we zingen

Komt onze dirigent van een Masterclass (dat heb tie toch niet meer nodig?), brengt hij me daar een prachtig Zweeds lied mee! Razend enthousiast was ik van de muziek, de tekst vond ik minder omdat ik er geen snars van begreep. Daarom heb ik meteen de koe maar bij de horens gevat en schrijf ik deze keer na veel www.recherchewerk.jvh over “Kung Liljekonvalje”.

Bij het surfen kwam ik het lied heel vaak tegen op programma's van koren van over de hele wereld, tot aan Japan toe.

Een hele mooie uitvoering vind ik die van de Zweedse a capella groep “The Real Group” (Stämning). Ga maar eens op zoek in www.google.nl en geef in “Kung Liljekonvalje download” en luister het nummer af via de media speler!

De Componist

De bedenker van de muziek onder Lilljekonvalje heet David Wikander. Hij werd geboren op de 21ste juli 1884 te Säfnäs, in de Zweedse provincie Kopparberg en overleed op 15 november 1955. Hij studeerde aan het Conservatorium van Stockholm waar hij in 1910 afstudeerde als organist en muziekleraar.

Van 1913 tot 1927 gaf hij les aan een meisjesschool in Stockholm en van 1914 tot 1944 deed hij dat ook aan de Matheus basisschool. Meer dan 30 jaar was hij de organist van de kathedraal in Stockholm. Hij was oprichter van de “Scola Cantorum” die aan de kathedraal verbonden was. David Wikander was lid van het Comitee voor Liturgische Muziek en werd in 1941 lid van de Koninklijke Academie voor Muziek.

Gedurende tientallen jaren werkte hij als kerkmusicus en dat beroep drukt een duidelijk stempel op zijn prestaties als componist. Als organist werd hij zeer gewaardeerd vanwege zijn gevoelige en praktische manier van spelen. Deze kwaliteiten klinken door in zijn composities van gewijde koormuziek die het grootste deel van zijn werken uitmaken.

Ze zijn consistent in stijl, bescheiden en soms wat antiek, alhoewel ze voor zijn tijd als modern werden gezien. Zijn *Koralmässa* voor kerstmis 1935 baseerde hij op de tradities van de Zweedse Reformatie. In 1952 componeerde Wikander een grote Cantate voor de 25ste herdenking van het overlijden van de Zweedse reformator Olavus Petri en voor de vernieuwing van de consecratie van de Kathedraal van Stockholm in 1954 schreef hij ook een speciale Cantate. Wikander's seculiere koorwerken onderscheiden zich door een aparte opzet van de partituren en door een lyrische, romantische en typisch Scandinavische toonzetting. De liederen *Dofta, dofta vit syrén* (*Geur, geur, witte sering*), en bovenal *Kung Liljekonvalje* (1910) behoren tot het favoriete repertoire van Zweedse koren en hebben eigenlijk de status van Volkslied verworven.

De Dichter

De Zweedse dichter Gustaf Fröding was een van de pioniers die het Zweedse gedicht bevrijdde van traditionele patronen. Hij was een controversieel man die zijn imago ondermijnde door openlijk uit te komen voor allerlei persoonlijke problemen in zijn leven, waarvan de alcohol en echte en gekochte liefde niet de meest ondergeschikte waren.

Gustaf Fröding's opa was een welgesteld zakenman, maar dat welgestelde was gauw naar de bliksem toen bleek dat zijn vader Ferdinand niet in staat was op de juiste manier met de verworven eigendommen om te gaan en weldra

stak het gezin diep in de schulden. Zijn vader werd getroffen door meningitis waar hij weliswaar van genas, maar hij kwam daar mentaal niet ongeschonden vanaf. Hij werd "en främmande man" een vreemde man, die geen stemmen in huis kon verdragen. Tegen de tijd dat Gustaf geboren zou worden had zijn moeder Emilia geestelijke problemen maar dankzij haar sterke wil slaagde ze er toch in voor het gezin te zorgen.

Gustaf kreeg een tik mee van de thuissituatie, hij joeg in no time zijn deel van opa's erfenis erdoor en belandde uiteindelijk in een sanatorium in Görlitz. Hier schreef hij zijn eerste bundel gedichten "Guitarr och Dragharmonika". Men beschrijft zijn gedichten als een unieke mengeling van humor, melancholie en ironie. Hij bleef controversieel hetgeen in 1896 leidde tot een rechtszaak omdat een van zijn gedichten pornografisch zou zijn. Fröding verbleef vele jaren in verpleeginstellingen voor geesteszieken en hij stierf in Stockholm in 1911 als de "Nationale Poëet" tegen wil en dank.

Het lied

De onderstaande vertaling kwam tot stand met behulp van een op het internet gevonden vertaling naar het Engels, weer een andere vertaling naar het Duits en een paar online Zweeds-Duitse woordenboeken.

"Kung Liljekonvalje av
dungen,

Kung Liljekonvalje är vit som
snö,
nu sörjer unga kungen
prinsessan Liljekonvaljemö."

Koning Lelie der Dalen uit de
bossen

Koning Lelie der Dalen is zo
wit als sneeuw
nu rouwt de jonge koning
om de maagd Prinses Lelie
van Dalen

Kung Liljekonvalje han sänker
sitt sorgsna huvud s
å tungt och vekt,
och silverhjälmens blänker
i sommarskymningen blekt

Koning Lelie van Dalen heeft
zijn bezorgde hoofd gebogen,
zo zwaar en week
en zijn zilveren helm blinkt
in de zomerschemering bleek

Kring bårens spindelvävar
från rökelsekaren med
blomsterstoff
en virak sakta svävar,
all skogen är full av doft

Rond de baar met spinneweb
weg van het rookvaatje met
bloemenstuifmeel
zweeft langzaam de wierook
het hele woud is vol van geur

Från björkens gungande
krona,
från vindens vaggande gröna
hus
små sorgevisor tona,
all skogen är uppfylld av sus

Van de schommelende kroon
van de berk,
Van het op de wind wiegende
groene huis
klinken zorgelijke wijsjes
het hele woud is vol van
gefluister

Det susar ett bud genom
dälden
om kungssorg bland viskande
blad,
i skogens vida välden
från liljekonvaljernas
huvudstad

Er fluistert een boodschap
door het dal over 's konings
zorg
vermengd met ruisend blad,
in het grote rijk van het woud
van de hoofdstad van de
Lelies der Dalen

John van Halderen